

יביע אומר הר גילה

יוחי | גליון 382

יח' שבט תשפ"ד
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
17:53	17:19	16:27

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן טובה שליט"א | נמית בת תקוה | שיראל בת אור | ר' שלמה בן עושנה דיאל בן גולד רעות בת תקוה לע"נ- ר' דוד בן שרה אהרון בן שירין אסתר בת ראושנה. זרע קודש- מתן בן עדינה ושרה בת כרמלה זיווג הגון- ורד פריחה בת בחיה שיר בת אסתר רות בת רבקה | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה אליה שלום בן ברכה אלינו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות ברכות - עיקר שפוט את הטפלה - א כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך על העיקר ופוטרו את הטפלה, כיצד, כגון לפת או כרוב שבישלו, ועירב בו קצת אחד מחמשת מיני דגן כדי לדבוקו, מברך על הלפת בורא פרי האדמה, שהקמח טפל אל הלפת, שכל דבר שמערבים אותו לדבק או כדי ליתן ריח טוב בתבשיל, או להשוות לו מראה נאה, הרי זה טפל.

וכן תבשיל אורז שמערבין בו בשר להטעימו, או חתיכות גזר להטעים התבשיל, או ירק אחר הנקרא באמיה, מברך על האורז ופוטרו את הבשר ואת הירק שעמו. ואף על פי כן אם רוצה לאכול את הבשר "תחילה", יברך עליו שהכל ויאכלנו, ושוב יברך בורא מיני מזונות על האורז. וכן אם רוצה לאכול את הירק תחילה יברך עליו בורא פרי האדמה, ואחר שיאכלנו יברך בורא מיני מזונות על האורז. [על פי מש"כ הרמ"א (בהג"ה סימן ר"ב), א"ה: ולענין שגורם לברכה שאינה צריכה, עיין במש"כ מורנו זיע"א בשו"ת יב"א (ה"ז סימן ל"ב בהערה), בשם הפמ"ג ועוד. ואפשר שכוונת מורנו זיע"א באופן שאוכל תחילה את "כל" הבשר או הירק, ובזה אתי שפיר דאינו כפסק הנהר שלום שהביא מורנו שם].

כוסכוס שעליו שכבת ירקות או אפונים, הכוסכוס עיקר, ומברך בורא מיני מזונות ופוטרו את הכל. ומיהו אם מגישים אותם כל מין בצלחת נפרדת, ואוכלים כל מין בפני עצמו, מברך על כל אחד מהם, ואם יש שם בשר או עוף מברך עליו בפני עצמו. ורק אם אוכל אותם ביחד עם הכוסכוס, מברך בורא מיני מזונות בלבד. [והוא הדין לתבשיל אורז ועליו העוף או הבשר, ואחר אכילת האורז רוצה לאכול את העוף והבשר, כל שהוא חפץ בשניהם, ואוכלם בזה אחר זה, צריך לברך גם על העוף והבשר].

ב עלי גפנים שממולאים באורז ובשר, (שנקראים יברק), [כשהם נקיים היטב מחשש תולעים], האורז שהוא הרוב עיקר, ומברך בורא מיני מזונות ופוטרו כל השאר, שכיון שרוב המאכל אורז ובשר, ועיקר כוונת האוכל היא על האורז לסעוד את הלב, ולא על הציפוי שהוא רק עלים בעלמא, מברך בורא מיני מזונות.

וכן לפל ממולא, או בצל ממולא, או חצילים ממולאים אורז ובשר (שנקראים מחשי), עיקר כוונת האוכל לסעוד לבו מהאורז, ולכן יברך בורא מיני מזונות, ואפילו אם יש בו בשר, הרוב הוא האורז, וברכתו בורא מיני מזונות, ואם הבשר הוא הרוב יברך שהכל, שהולכים אחר כוונת האוכל, ואחר הרוב, וכשהרוב הוא האורז, יש לברך בורא מיני מזונות, שהאורז עיקר.

המשך בעמוד אחרון...

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את

הרב משה קצין שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שיש

יום שבת

07:30 שחרית ודרשה הרב

16:07 שיר השירים

14:00 תהילים לילדים בבית הכנסת

16:27 מנחה

14:30 שעור תורה עם הרב בבית הכנסת

קבלת שבת ודרשת הרב

15:30 מנחה וסעודה שלישית בבית הכנסת

ערבית

17:00 שעור תורה

19:30 שעור תורה

17:15 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

עם הרב בבית הכנסת

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילת ערבית

ערבית נוספת בשעה 19:00 ולאחריה שעור תורה יומי:

יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך

בשעה 21:00 ליקוטי מוהר"ן - עם הרב אהוד דהאן

יום ב' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך

יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר

בשעה 20:30 גמרא מסכת תענית.

יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - גמרא מסכת ברכות

יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

שאר תורה לשיעור מ'א' י'א' בשעה 21:00

שבת שלום ומבורך

בדוק ומנסה ליציאה מבעיות הנפש

והשבתי לו שלפני חיים זה לא יכל לקרות מצבי תודות כאלו, שכן תבואה היה לעולם מול עיניו, וכמו בחוש ממש היה חי את עצמו עם הקדוש ברוך הוא בקרבה וידידות ברוכה בלי שום טשטוש ושריטה, ובמילא אף יכל לפחד ממשוהו מלבד מהבורא.

ולמה הדבר דומה?

אדם שמאד מאד היה פוחד מכלבים, ולעולם לא היה יוצא מביתו מחשש פן יפגשונו כלב, וכשהיה רואה כלב היה בורח ומסתתר בהיותו מפחד ביותר עד יסתלק הכלב.

יום אחד ישב הוא ביער, עם אלוף הצידים היוצא לצוד כלבים בעזרת מיטב הכלים שבידו המיוחדים לצוד כלבים, וכן הנו ממן לצוד כלבים נקל ללא שום נזק שיזיקוהו, וזהו תחביבו של זה הציד לחפש אחר כלבים ביער ולצודם, נתבונן, האם בהיותו יושב עם אלוף צידים זה ינסה בלבד פחד מכלב, הלא יודע הוא שמהכלב אין מה לפחד שכן ילדו אלוף הצידים שבידו הכלבים לעשות בהם פרצונם, ואם כבר יש לו לפחד אין זה אלא מהציד עצמו שלא יחליט לשחרר עליו כלב לנשכו.

וכך הוא לגבי הצדיקים, לעולם אין להם חרדות ופחדים ממקרי העולם, שכן חשים הם במוחשיות את עצמם יושבים עם הבורא שבידו הכל, וממה יש לפחד חוץ ממנו.

ונמשך במשל, אכן כאמור יש לזה לפחד מהציד פן ישחרר עליו כלב רק באם הציד הוא זר לו לחלוטין, אולם אם ציד זה הוא אביו או ידו הטוב והנאמן, היפחד פן ישחרר עליו כלב, הלא יבטח בו ברב אהבתו וחקלתו שישמר עליו מפל רע.

כך צריכה להיות תחושתנו, לחכות עם הצדיקים ללמד מעוז בטחונם בה', מעוז ריחם ואמץ נפשם, וכמו שכן נאמר גבי דוד המלך שהיה ל"כ פוחד מה' וכנאמר (תהילים קיט, קכ) "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי", ואלו מחיות רעות ואויבים לא פחד כלל, וכנאמר (שמואל א יז, לו): "גם את הארי גם הדוב הפה עבדך", וכן הרגו לגלית באמץ לב גדול, וכן נאמר בו (תהילים יח, לח-לט): "אודו אויבי ואשיגם ולא אשוב עד פלותם אמחצם ולא יכלו קום יפלו תחת רגלי".

ומהם ילמד האדם שלא לפחד ולדאג משום דבר שטרם בא, ולא לחשש פן יקרני אסון כזה או כזה, ואף קשהו במצב של צרה מסתמית יראה להתמודד עם צרתו הקמת, ולא לפחד דמיונות וחששות ולהפנס לדאגות מצרות שאינם קימות.

מתחלה הויעלה להם הנהגה זו לפחות לשחררם מאותה תקיפת חרדה שתקפתם, התאוששו ממנה, לבשו עז ובטחון, יצאו מבית התפלה מתוך תחושה: אני לא לבד... אני בידים טובות ורחמניות של הבורא... ובכל פעם שאבו עז ובטחון וכך לאט לאט זכו לפסק זמן מהחרדות, וכן במשך הזמן גדל הפער שבין תקיפת חרדה זו לבין זו שאחריה, ועד שכמעט ונעלמו כליל, וגם אם נתקפו במקרים מסיימים פעמים נוספות, כבר לא היתה התחושה של בהלה כל-כך אחר שכבר למדו להתמודד עם תקיפת חרדותם להתייחד במחשבתם עם בוראם, וכי אין עוד מלבדו, ובכך הצליחו רבים להשיב לנפשם את אהבת חיים, שמתח נפשם באמת ולשוב לחיים הסדירים באופן תקין.

יותר על פן, בעצם חרוד וחדוש ידעה זו שחדשו בעצמם שהנם בידים הטובות המלטפות והרחמניות של הבורא - הרבה מהתקפות חרדות היו מנעות מלחדר לתוכם ולא היו נצרכים להתמודדות כלל עמיהם, שכן תחושת הבטחון בה' היתה מלפפתם לבלתי חרוד יותר מחשבות טורדניות אלו של לחץ מתח פחד וחרדה.

ושוב חוזר אני ומדגיש, שהפיתרון המצליח ביותר למגר את תחושת החרדות והדאגות הוא לראות את הבורא כאוהב, פחד על גורל הטוב של האדם, וכי כל הנהגתו היא רק להועיל, ואדרבא בוכה הוא ומצטער בצררו של המתסור כאב רופא המתח את בנו, ותיצבי להחזיר ידעה זו באמת מחלטה, שכן אם יחוש האדם את הבורא כרודן, כמלך אכזר שדן את בירויותו בדין ללא רחמים, הלא אז יאבד האדם את האמונה בבורא, ויאבד תקנתו לטוב מבוראו.

את אמת זו שהקדוש ברוך הוא אוהב תמיד בכל מצב הן כאשר מצבנו קטן, והן כשאנו מצבנו בירידה ובשפל רוחני, יש לראות מתוך נקודת הנידון שישנם ציופים למדת הדין.

ללחץ בשעת לחץ על "כפתור" האמונה

עצה נוספת בשעת לחץ, בשעת תקיפת חרדה דכוי נפשי, לשים נגד עיניך את חכמי וצדיקי הדורות, ולצירי בנפשך כאלו והנך יושב עמיהם ורואה במו עיניך את בטחונם וחזק נפשם בה'.

ונזכר אני במעשה באדם אחד מידידי שהיה סובל בתקיפת חרדות קשות שמשש היו פניו משתנים מרב פחד וחרדה, ושאלני: מה היה "הפחץ חיים" עושה לו היה נתקף בחרדות שכאלו...!

יכולני להעיד על כמה וכמה מקרים של הסובלים מבעיות נפשיות ובפרט מחרדות לחצים מתחים עד כדי שהיו נצרכים לטפול של ממש אשפוז וכדורים, ויצאו מבעיותיהם הנפשיות בדרך זו של שיחת הנפש לבורא, פשוט לקחו על עצמם תרופת פלא זו לשפך את מרי שיחם לפני ה', והחליטו שהטוב ביותר לפנות אליו הוא את הבורא, שכן הפניה אליו באופן שהזכרנו - מתוך תחושת גן לאביו המרחם וחומל עליו, חרד וחספז טובותו האמתית יותר מכל, ובכל מצב בו הוא נתון - שכן אהבה שאוהב ה' לעמו היא אהבה שאינה תלויה בדבר - לא ברובי צדקות לא ברובי בתורה ולא ברובי מעשים טובים - אהבה שתמית ופשוטה מתוך שפך היא מדתו יתברך "רחום וחנון"... וכן מתוך תחושה שאין מי שבעצם יכול לעזר לי באמת ללא תופעות לואי מבלי הקדוש ברוך הוא, והוא הכח הבלעדי שבידו נתונים כל הכחות, ואולי בלבד לפנות, אליו בלבד לשפך מרי שיחי יום יום.

מה יש לעשות בשעת תקיפת חרדה

בכל תקיפה ותקיפה של חרדה, כשהנך תפוס במחשבות שמולכיות אותך לפחדים ולדאגות שונות, לך למקום שקט אם אפשר לך, ואף אם לא שב עם עצמך, השתדל להרגיע את עצמך להתבוננות ולחשב באותה שעה, מאמין אני באמונה שלמה, שברגע זה של תקיפת חרדה וכיוצא בקרב, יד ה' עושה זאת, ובשעה זו - מתוך רחמים אין סופיים - לוחץ הבורא על נקדת הכאב המכאיבה לי עתה, וביעניי רחמניות מביט הוא בצעירי, ומתחנן הוא אף פניכול שאסבל בדימיה ובהאבה את סבלי מתוך אמונה שבכל רגע ורגע של צער ותחושת רעה בנפש נעשה בנפשי טובה גדולה ותקון, הן מצד שבכך נכנע אני ונשפול לבורא, שכן מתוך חסר אונים חש אני את אפסיותי ואת שליטת הבורא עלי לעשות בי פרצונם, והן מצד שאלמד ליראה אותו ואעביר את היראה שחש אני עתה - ליראה אותו ולפחד מעצמתי מלחו ומכבודו, שזו אחת מכוונות הבורא ליראת את הבני אדם מפל מיני סבות כדי שיעתיקו את יראתם מהסבות החיצוניות, ליראת ה' האמתית, וכשבאמת ירא האדם מה' בלבד, סרה ממנו היראה החיצונית ממאדעות העולם, וכאשר חש כל פלו נתון להשגחת הבורא וליראה ממנו דוקא, ולא משום פח אחר, אזי אין פח לשום פח להפחידו.

ומעיד אני שבעיני ראיית שפאלו שהתעקשו בהנהגה זו, יצאו מבעיות נפש קשות הכרוכות בסכנת נפשות ממש, מבלי כדורים ומבלי שום תרופות.

הנהגות לשבת - הרב חיים רבי

'שכר שבת קמייע להצלחה כללית'

סגלה להצלחה בבעיות קשות, להתאמץ ולהתחזק ולהקפיד מאד מאד על קדשת השבת. וזה דומה לשבת הגדול, שבזכות קדשת השבת נעשה הגס הגדול לעם ישראל במצרים.

זה ברור שאין איסור לעשות בשבת תענית דיבור, ואדרבה, יתכן שיש בזה גם מצוה, שעל ידי זה נזהר בקדושת שבת מאד. ותענית דיבור, אין הכוונה שלא לדבר כלל, שהרי יש חובה לומר בשלחן דברי תורה וסיפורי צדיקים וחיוקים למשפחה, וכן לקרוא פסוקי אשת חיל ושלוש עליכם והמסתעף. ויתכן שבעל צדיק שעושה תענית דיבור מושלמת, וכל הזמן מדבר דברי תורה וחכמה, אפילו לא מרגישים שהוא בתענית דיבור. בפרט כיום, בעוונותינו הרבים שיש כל כך הרבה עמי הארץ שאינם מבינים בקדושת השבת, ונכשלים ומחללים, ולכן תפקידנו לעשות עוד יותר מסירות נפש לתורה ולשבת קודש. כמו שכתב הרמב"ם (סוף הלכות מעילה) בזה הלשון: "וכמה היה דוד המלך מצטער מן המינים ומן העכו"ם [=גויים] שהיו משיבין על החוקים, וכל זמן שהיו רודפין אותו בתשובות השקר שעורכין לפי קוצר דעת

האדם, היה מוסיף דבקות בתורה, שנאמר "טפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצור פקודיך" (תהילים קיט, סט), ע"ש. והדרגה הגבוהה בשמירת שבת קודש, היא לא להחמיר בכל מיני חומרות שאין להם ביסוס ולבטל עונג שבת, אלא להחמיר לנצל כל רגע לתורה, וללמוד בשקידה עצומה, וללמד גם את כל בני המשפחה תורה ויראת שמים. כאשר משעמם בשבת קודש, נכשלים בדיבור חול ושאר מרעין בישין. אולם כשיודעים להעסיק את כל בני המשפחה בעסק התורה, הלכות, מוסר, סיפורי צדיקים, אמירת תהילים בצוותא, פרשת שבוע ואגרת הרמב"ן, הזמן עובר בקדושה עילאית, וקדושת השבת נשמרת היטב. הנהגה טובה, להכין על דף סדר ליל שבת קודש, שעה אחרי שעה מה עושים עם כל בני המשפחה, כעין "קדש ורחץ כרפס יחץ", והכל "נרצה" לה' יתברך. מי שלא מפריע לדבר מסוים שעושים אחרים, הרי זה כמו שהוא עשה, כי בזכות שתיתן זה התקיים. וכל שכן מי שעורר בפועל, שהוא שותף בענין. ולכן בעל מום שהוא פסול לעבודה במקדש, בזכות פרישתו כהן מושלם עובד כדת וכדין ומתרבה כבוד שמים, כך גם המקדש על היין בשבת וגורם על ידי זה שהאמונה של האנשים מתחזקת ונמצא כאילו הוא שותף במעשה בראשית, כי הוא מוסיף אמונה בה' יתברך (כמבואר בשבת קיט:) ואשריו.

חייב אדם לקבוע זמן ללימוד תורה כל יום שיעור תורה ביביע אומר

מוקדש להצלחת כל חיילי עם ישראל ומגיני הארץ לרפואת הפצועים והחזרת השבויים

'להיות אמונה'

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה".
 הפרשה המסיימת את חמ"ש בראשית ומתחילה את רידת ישראל לגלות מצרים נקראת "ויחי".
 ובתחלתה מספר על מות יעקב.
 אך היא פותחת בחיי יעקב.
 בגמרא במסכת תענית נאמר יעקב אבינו לא מת. מה זרעו בחיים אף הוא בחיים.
 מה הפונה בדבר זה?
 התשובה היא כי האדם - הגוף הפיזי הוא חולף. הוא היום בעולם ואחרי מאה ועשרים שנה בקבר.
 אך מהו האדם שאינו חולף? האדם הנצחי?
 אלו השנויים שהאדם עשה בעולם הדברים שמחמתם הוא יזכר לעולם.
 יעקב אבינו תקן את תפלת ערבית.
 תפלה זו מתפללים בלילה כאשר חשוף.
 זהו רמז לכך שגם כאשר איננו רואים מוצא, עלינו לדעת שיש מי שמנהל את העולם. ולהאמין בכך בכל לבנו.
 לא חכמה להאמין כאשר נכר בחוש שה' עושה טוב. אז זו אינה אמונה, זו ידיעה.
 הגדלה להאמין כאשר כביכול נדמה לנו שה' אינו משגיח. כאשר אנו עוברים דברים שמנגזים להבנה שלנו.
 כמו מה שארע בשבת שמחת תורה. עברנו משהו בלתי מובן.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: אהד השכנים בבנין משתף ערך בביתו שפוצים. הפועלים הערבים שפכו את המלט לתוך מערכת הביוב.
 הנזק שנגרם למערכת הנקויה של הבנין עומד על כ5000₪.
 מי אמור לשאת בתשלום הנזק?
תשובה: תמיד חשוב לעגן בחוזה עם הקבלן אחריות על נזקי הפועלים.

חיוזק לנשמה

'מעלת הציבור'

שמעון ולוי, חברים טובים, יצאו מביתם ליום כיף בירושלים. עמדו השניים בתחנת האוטובוס והמתינו לאוטובוס הנוסע לירושלים.
 בחלוף עשר דקות התיימש שמעון ואמר לחברו: "אין לי סבלנות לחכות, אני אקח מונית, ניפגש בתחנה המרכזית". הסכים חברו ושמעון עצר מונית ונסע לירושלים.
 כעבור דקות מספר הגיע האוטובוס המגיע לירושלים, לוי עלה, שילם עשרים שקלים וישב בקדמת האוטובוס.
 בחלוף שעה הגיעו השניים לתחנה המרכזית וישבו לשתות משקה חם. "אמור נא לי חברי לוי, כמה שילמת על הנסיעה באוטובוס?" שאל שמעון.
 "שילמתי עשרים שקלים" השיב לוי.
 "כיכד שילמת עשרים שקלים ואני שילמתי מאה וחמישים שקלים, ושנינו הגענו כמעט יחד?"
 השיב לו לוי: "אתה נסעת כנוסע בודד, לכן עלות הנסיעה 'נפלה' כולה עליך, ואילו אני ישבתי באוטובוס עם עוד שלושים אנשים, כך שעלות הנסיעה התחלקה בין כולם" (על-פי רעיון של הרב ברוך גהזיז)
 תפילה היא הכח החזק ביותר שיש לעם ישראל, אדם יכול בתפילה אחת לשנות גורל של חיים שלמים.
 אך לא דומה תפילה של אדם יחיד לתפילה הנאמרת בציבור.
 כשאדם מתפלל לבדו הוא עובר בדיקות מקיפות - מיהו? מה פועלו? מהן זכויותיו?
 הוא צריך "לשלם" הרבה מאד כדי שתפילתו תעלה מעלה.

כמובן שמעקר הדין הפועלים חזבים לשלם. אם לא נתן להוציא תשלום מהפועלים. אם הקבלן חתום על אחריות, נתן לדרש ממנו כמובן את כסו הנזק.
 במדה ואינו חתום על אחריות או שלא נתן להוציא ממנו תשלום, חזב בעל הבית.
 ועל אחת כמה וכמה אם הפועלים מקבלים תשלום ישירות מבעל הבית שהם נחשבים כידו. כמופיע בש"ך חשן משפט סימן קה ס"ק א.

לא כן אדם המתפלל בציבור - מעמד התפילה, החברותא, איגוד של נשמות השונות אחת מהשנייה מעלות את התפילה ללא צורך בבדיקה אישית של כל אחד, אין צורך ב"תשלום" רב כדי שתפילת הרבים תעלה מעלה.
 בזוהר הקדוש (פרשת ויחי) הפליג רבי שמעון בר-יוחאי
 בחשיבותה של התפילה בציבור - "כשהתפילה נכנסת להתעטר במקומה משגיח בה הקב"ה ומסתכל בה."
 "תפילת יחיד אינה נכנסת לפני המלך הקדוש אלא בכח חזק. כי בטרם כניסתה מסתכל בעוונותיו ובזכותו של אותו אדם. מה שאינו עושה כן בתפילת רבים, שכמה הן התפילות שאינן מן האנשים הצדיקים, הן נכנסות כולן לפני הקב"ה ואינו משגיח בעוונותיהם" (בעל ה'סולם')
 כשנפטר רבי שמעון בן לקיש שהיה החברותא של רבי יוחנן, צעק רבי יוחנן: "או חברותא או מיתותא" - "אם אין חבר שאוכל ללמוד איתו אני מעדיף למות."
 "שמעתי מרבותי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תיפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית מהשכינה השורה עליהם עד שהיה מתבטל ממציאותו לגמרי" (בעל התניא 'אגרת הקודש')
 "כשישראל הקדושים יושבים ביחד באחדות הלבבות, השכינה מצטרפת אליהם. עד שאפילו מלאך או שרף לא יוכל להיכנס ביניהם מגודל קדושת השכינה השורה עליהם בעת הזאת ('מאור ושמש')
 בכל דבר ועניין הצטרף אל הרבים, על-ידי השותפות בקשות ותפילותך תתקבלנה מהר יותר.

רון קרתא

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. מי בתורה מכונה : א. בן זקונים ב. ילד זקונים? **תשובה**- א. יוסף ב. בנימין.
2. ציין 3 פירושים לפסוק: " אל תרגזו בדרך". (רש"י) **תשובה**- א. אל תעסקו בדבר הלכה. ב. אל תפסעו פסיעה גסה. ג. אל תריבו ותתווכחו בדרך על המכירה.
3. מי היו "מופים וחופים"? **תשובה**- בני בנימין.
4. מי נתן למי: א. 400 כסף? ב. 300 כסף? **תשובה**- א. אברהם קנה מעפרון את מערת המכפלה ב-400 שקל כסף. (כ"ג טו) ב. יוסף נתן לבנימין 300 כסף. (מ"ה כב)
5. באיזה הקשר נאמרו הביטויים הבאים בתורה. א. 4 ידות. ב. 5 ידות? **תשובה**- א. יוסף אמר לעם: "ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהיה לכם". ב. "ותרב משאת בנימין ממשאת כולם חמש ידות

חידה

1. "גור אריה יהודה". ציין מילים נרדפות לאריה בתנ"ך.
2. "ישמר אלוקים כאפרים וכמנשה" (חמ"כ). מדוע הם נבחרו כסמל לברכה?
3. "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי". (מ"ט, כב). למי ניתן הכינוי האמורי ומדוע? (רש"י)
4. "בן פורת יוסף בן פורת עלי עין". א. מה פירוש המילה בן פורת? ב. מדוע זכה יוסף שלא תשלט בו ובזרעו עין הרע? (ברכות כ"א)
5. יוסף חי 110 שנים. מדוע לא חי עד 120 שנה?

חברי הקהילה שואלים

אם נסתפק אם בירך אם לאו אינו מברך לא בתחלה ולא בסוף חוץ מבה"מ מפני שהוא של תורה" משמע שגם ברכות התורה הם מדרבנן.

ולכן אדם שהסתפק אם בירך ברכות התורה או לא, או שהוא מסתפק אם צריך לברך ברכות התורה, מספק לא יחזור ויברך, אמנם יבקש מאחר להוציא אותו ידי חובה שהלא הרבה מרבתינו הראשונים סוברים שהם מהתרה, וזה הטעם שמרן רבנו עובדיה זצוק"ל החמיר הרבה בהלכות אלו בדין השומע דברי תורה וכד' שיברך ברכות התורה וילמד מעט שלא יכנס לספקות, ופרט שראינו בדברי חכמים כמה החמירו בזה.

וכן אם מסופק יכול לפטור את עצמו בתפילה כשמברך ברכת "אהבת עולם" שזה כמו ברכות התורה, שאדם מודה ומברך לה' על גודל אהבתו אותנו, אהבת עולם אהבתנו, חמלה גדולה ויתרה, וכן בתפילת ערבית, שאם אדם היה מתבונן במילים שהוא אומר היה רק לעסוק בתורה בכל רגע.

המצוות, וכך כתב "נצטוינו יהדות לשמו יתברך בכל עת שנקרא בתורה על הטובה הגדולה שעשה לנו בתתו תורתו אלינו והודיענו המעשים הרצויים לפניו שבהם נחל חי העולם הבא וכאשר נצטוינו בברכה אחר כל האכילה כן נצטוינו בז" וכן כתבו עוד כמה מגדולי הראשונים (הרשב"א הריטב"א המאירי ועוד), ויש עוד מרבתינו האחרונים שהביאו ראייה מהגמרא בנדדים שאומרת שסיבת החורבן נשאלה לחכמים ולנביאים וכו' עד ששאלו את הקב"ה בעצמו ואמר שזה משום שלא ברכו בתורה תחילה, ומזה רצו להוכיח שברכת התורה היא מהתורה גם אם היתה מדברי חכמים לא היו נענשים כך, וכבר כתבו לדחות ראיתם משם, שסיבת החורבן היתה שלא העריכו את התורה, וכמו שכתוב במדרש שעל ג' עבירות הקב"ה מחל, אבל על מאיסות התורה לא מחל.

אמנם הרמב"ם לא מנה ברכות התורה במצוות עשה משמע מדבריו שהבין שלימוד הגמרא בברכות הוא אסמכתא וברכות התורה הם מדברי חכמים.

מדברי השלחן ערוך נראה שפסק שברכות התורה הם מדרבנן שכתב סוף סימן ר"ט ז"ל "כל הברכות

המשך למה שאנו לומדים במתיקות התורה הקדושה הלכות ברכת התורה, מי יתיק לברך ברכות התורה? כפי שהזכרנו אנו צריכים לקיים את מצוות הבורא יתברך באהבה וכוונת הלב ולא כמצוות אנשים מלומדה, בפרט מה שאנו מברכים ומתפללים לה' צריך לבוא בהבנה ומתוך פנימיות, ולכן חשיבות רבה יש למי שזוכה ללמוד הלכות אלו של סדר ברכות השחר והתפילה, שאחרי הלימוד הברכות והתפילה נראות אחרת, הם באים מתוך הבנה ומתוך כוונה.

ברכות התורה אם הם מהתורה או מתקנת חכמים: **הגמרא במסכת ברכות** (דף כ"א) אומרת אמר רב יהודה מניין לברכת התורה לפנייה מן התורה? שנאמר " כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוהינו, כלומר שמשם אמר לישראל אני אברך תחילה ברכות התורה קודם שאלמד אתכם ואתם תענו אמן ובוזה הבו גודל לאלהינו, וכן לומדת הגמרא מק"ו מברכת המזון.

ומזה למד רבנו הרמב"ן שברכות התורה חיובם מהתורה כמו ברכת המזון ומנה ברכה זו במניין

'מבקש ולא בא לקחת'

הרב שלום שבדרון זצ"ל היה רגיל להביא משל מהפני חיים- בעיירה אחת התגוררו שני בני אדם, האחד עשיר מופלג רודף צדקה וחסד ר' ברוך שמו, השני ר' זלמן עני מרוד החי על לחם צר ומים לחץ, ולרש אין כל. לימים הגיעה בתו של ר' זלמן לפרקה ובביתו אין כל... מה עושים? פונים לר' ברוך, השעה שבע בבוקר ובביתו של ר' ברוך התלפון מצלצל, בוקר טוב מברך ר' ברוך את ר' זלמן, מה נשמע ר' ברוך? שואל ר' זלמן, איך העסקים? מה שלום המשפחה? ר' זלמן שואל ור' ברוך משיב, ר' ברוך המנוסה בכל אלה, כבר מבין שזלמן רוצה לבקש אך מתבייש... מיד פונה אליו בניעומת ר' זלמן במה אפשר לעזור? איך כמה שאתה בעל לב טוב ובכן שמע נא ר' ברוך ביתי הגיעה לפרקה צריך אני לתת נדוניה ובכיסוי אין פרוטה, אולי תוכל להלוות שלוש מאות רובל ובעזרת ה' לכשירחיב גבולי אחזיר לך הכל, בסדר גמור! עונה ר' ברוך, תהיה במשרדי בשעה אחת בצהרית, ותקבל את מבוקשך, שיהיה בשעה טובה ומצולחת, השעה אחת בצהרית הכסף מונח על השולחן, ר' ברוך מציץ החוצה והבן אדם איננו, רבע שעה חצי שעה אין איש, סוגר ר' ברוך את משרדו ופונה לדרכו, למחרת שבע בבוקר, בביתו של ר' ברוך והטלפון מצלצל, בוקר טוב מי מדבר? ולפתע נשמע קולו של ר' זלמן, כן בוקר טוב, מה נשמע? איך העסקים? והילדים?... חכיני לך אתמול, אומר ר' ברוך ולא באת האם הכל בסדר אצלך? כן ברוך ה', טוב אמתיך לך היום בשעה אחת, השעה אחת בצהרית רבע שעה חצי שעה ור' זלמן איננו, יום שלישי שבע בבוקר... הטלפון מצלצל, בוקר טוב מה נשמע? והעסקים? והילדים? בעל לב רחמן, בתי הגיעה לפרקה... הלוואה... הדרשה מוכרת לו היטב לר' ברוך הוא אינו עונה, מנתק את השיחה לא דובים ולא יער אין כאן לא ר' זלמן לא בת שהגיע לפרקה או מי יודע אולי בכלל אין לו בת לא שלוש מאות רובל, אלא מה מישהו מבית המשוגעים המקומי חמד לו לצון על חשבוניו...

אומר החפץ חיים כך נראים אנו בבית הכנסת, שבע בבוקר עומד יהודי עטוף בטלית ומעוטר בתפילין מתפלל ומגייע לאהבת עולם, בהשתפכות הנפש ותחנונים הוא מבקש בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדמו חוקי חיים, גם אני כמותם הפנץ באותם חוקי חיים, לא פחות ולא יותר, לפתע מבחין אתה באותו יהודי הפורס בפיו אל על, כן תחנונו ותלמדנו נאנח אנה עמוקה, אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו הוא זועק, רחמנות... ותן בלבנו... מה? כסף? אוכל? שום דבר! רק להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים! רק רוחניות! ואינו מסתפק במועט, את כל דברי תלמוד תורתך, וגם לא ללמוד כאילו כפאו שד אלא באהבה,

פמליא של מעלה בשמעם את המתרחש פה על האדמה רועשים וגועשים, כיתות כיתות של מלאכים עומדים ומתחננים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שיעתר לתפילה זכה כזו אשר טרם נשמעה בשמים, תפילתו עושה רושם ובמרום מכינים חביות מלאות חכמה ודעת, להוריק עליו ברגע שיתיישב ללמוד וללמד, החזן מגיע לאשרי ובא לציון ובעל האהבה רבה מכין את עצמו לצאת ועד עלינו לשבח הילד איננו, מיהר הביתה, והנה הוא כבר שקוע בעסקיו, ובערב עייף... ושכח את החוקי חיים, להבין להשכיל, מושגים שנשארו בבית הכנסת בתוך הסיוד, למחרת שבע בבוקר שוב אהבה רבה חוקי חיים ללמוד ללמד והאר עינינו מלאכי מעלה אשרי ובא לציון והילד איננו וכשהגיע יום השלישי עם אותו פזמון והאיש איננו הכריזו בשמים מבית משוגעים יצא וחמד לצון מבקש ולא בא לקחת.

אבל ה' ברחמי הרובים מחכה לנו תמיד שבנינו ונשכיל, שלא נוותר על שיעור תורה, לא נוותר על לשלוח את הילד לשיעורי תורה, לא נוותר על עוד כמה דקות של לימוד, בעבודה, בדרך, בבית, הלא אנו אומרים גם זה כל יום, ודברת בס בשבת בביתך ובלכתך בדרך ובשכרך ובקומך, נתחזק כולנו כאחד בקביעת עיתים לתורה באהבת התורה וברכותיה.

'המשך מורנו ורבנו הלכה למעשה'

ג) מי שנזקק לתרופה מרה, ונותן עמה מיני מתיקה למתקה, צריך לברך על הדבר המתוק שעמה, ואף על פי שעיקר כוונתו לרפואה, ומיני מתיקה שעמה אינם אלא טפלה, כיון שאינו נהנה ממנה ואינה טעונה ברכה, צריך לברך על מיני מתיקה שעמה.

ד) בוטנים אמריקאים (קבוקים) המצופים בקמח, ברכתם בורא מיני מזונות. ואם אכל שיעור כזית, מברך אחריו "על המחיה". (ואינו דומה לשקדים המצופים בצוקר שברכתם בורא פרי העץ, ששם הפרי עיקר, ומברכים עליו בורא פרי העץ, ואפילו הצוקר הוא הרבה יותר מהפרי. מכל מקום הפרי הוא העיקר. מה שאין כן הבוטנים המצופים בקמח, בשיעור נכבד (ששיעור הקמח שבציפוי הוא כשיעור הבוטן) והציפוי הוא מחמשת מיני דגן, לכן יש לברך עליהם בורא מיני מזונות. א"ה: ולפי זה שניצל המצופה בפירורי לחם, בכמות נכבדת, ברכתו לכאורה בורא מיני מזונות. ולפי בספר ברכת ה' ח"ג עמוד ש"ו וכיער"ש).

ה) קסיטה, והיא גלידה שמונתת בין שני ביסקויטים, מברך על הביסקויטים בורא מיני מזונות ופותר את הגלידה, כיון שהביסקויטים חשובים מצד עצמם ואינם מפלים לגלידה. אבל גלידה בגביע, מברך על הגלידה ופותר את הגביע, כיון שהגביע אינו עשוי לאכילה בפני עצמו. ואף שבסוף האכילה נשאר רק מהגביע, אין צריך לברך עליו.

ו) האוכל פת הבאה בכסנין ושותה תה או קפה, צריך לברך עליהם שהכל, ולא נפטרו בברכת הפת הבאה בכסנין. וכן אם בתוך כדי אכילת פת הבאה בכסנין אוכל גבינה או דגים בפני עצמם, ואינו מלפת בהם את הפת הבאה בכסנין, צריך לברך עליהם.

וכמו כן השותה מים או מיץ פירות ושאר משקים, בתוך אכילת פת הבאה בכסנין או בתוך אכילת תבשיל העשוי מחמשת המינים, צריך לברך לפנייהם ולאחריהם, ואינם נפטרים בברכת בורא מיני מזונות ועל המחיה שעל חמשת המינים. ובברכה אחרונה יקדים לברך ברכת על המחיה, ואחר כך יברך בורא נפשות.

ומיהו הקובע סעודתו על פת הבאה בכסנין ואוכל כמאתים עשרים גרם, שאז צריך לברך המוציא וברכת המזון, דינו כאוכל פת גם לענין זה, ופטור מלברך על השתיה שבאמצע אכילתו.

ואם קובע סעודתו על תבשיל מעשה קדרה מחמשת המינים, כגון כוסכוס ואטריות וכיוצא בזה, שתמיד גם נשקובע סעודתו אין דינם כפת, ומברך עליהם ברכת מזונות ועל המחיה, ורוצה לשתות מים לצמא, מברך עליהם ברכת שהכל.